

8 d i k szám.] Minden szombaton megjelenik két egész íven, vagy 24 ív nagyságu hasábon.

KASSÁN, Februar. 19^{én} 1848.

Felévre előfizetés 6 fr., bérmentesítve, borítékban, s czímmel 7 fr. 12 kr. p. p.

I s ó É v .

Terzát vár.

Terzát vára a Quarneroi-tenger öböl fölötti (45° 20' szél. 32° 5' hosszúság alatt) hegyen egy kapuczinus kolostorral, és a tengeri hajósok által sűrűn látogatott Mária kegyes képevel diszelgő Terzát falu fölötti hegyormon emelkedik, hova rendes lépcsők vezetnek; a vár büszkén alátekint Fiume városára és kikötőjére, melytől csak a forrásvizek leghatalmasbika Fiumara s a hegyoldal választja el: belőle a kilátás regényes, mondhatni hogy főséges a tulpárti szigetekre, s a tengeren lengedező árbozosokra; s kit a történet tudása mellett a hazafiság nemes érzelme is követ, itt fendobog kebele és imára hevül. E vár hajdant nevezetes dolgoknak volt szinpadja, s ugyhiszem sokat fedeztünkfel, ha kiírjuk, hogy ez Frangepánok' ősi várak. — Jelenleg gróf Nugen birtoka, ki a tudományok és régiségeknek jeles gyámolója; ő a szép romokat gondnal javíttatja, a földalatti börtönökből családjának nyugalmas sírboltot, s a rajzunkon feltűnő oszlopat háttérben szentegyházat alakíttatott, a négy-szögletes kettős torony-épületben pedig melly a falunak áll, szép gyűjteménye létezik romai faragványok és szobroknak, mellyek nagy költséggel Pompejanumból szereztettek; a várpiacson pedig a marengoi csatának emlékoszlópa hirdeti a világmulandóságát. Ki a magyar tengerpartot meglátogatja, nekémélje fáradságát, s Terzát várába felballagjon, hol szives vár-ór fogadandja őt, s a kilátás gyönyörei mellett, a művészeti maradványok is érzete nemesbitésére hatván, fáradságát bőven jutalmazandja.

Amélie ***,
a „Revue de Paris“ után
Karove András.

(Folytatása.)

III.

Restelkedő hanyagsága alá Fleuranges egy igen dicséretes érzeményt rejte el, — mit méltányolni fog tudni az olvasó, — azon félelmet t. i. nehogy a pénz imádók között ő is helyt foglaljon. — Azon utálat, mit Saint-André-nak cynikai nagyravágyása benne felgerjesztett, — megkettőztetik abbéli vágyait, — háttérbe tartózkod-

kit Amélie *** értesített e dolog felől, — a parancsnok panaszkodott egyszersmind a hercegnő előtt a szép leány engedelmet használni nem akaró Fleuranges hanyagsága iránt. — Mire a hercegnő megígérte hogy elfogná küldeni udvarlására — és felőle oly kedvezőlen nyilatkozott, hogy az öreg nagy bátya véle egyezőleg tervet készítenek e párt összeadni. —

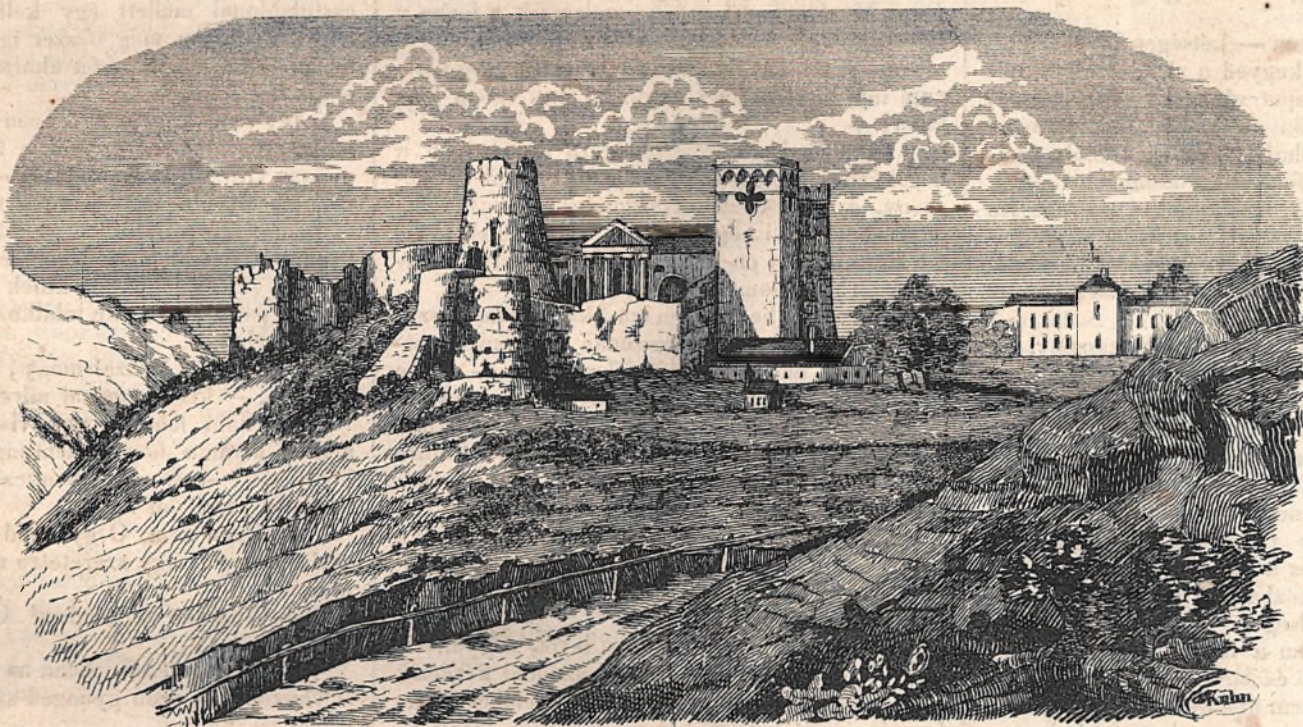
Másnap e kastélyból egy hírnök keresé föl a lovagot és a király gyermekei nevelőnője eleibe vezette. Miután e nagy asszony őszinten kitérta volna előtte keble érzeményeit, a hercegnő komoly arczal kezde emelni szót — mondván:

— Uram soha sem helyeselhetők azon okok mik egy fiatal és szeretetre méltó leány iránt tartozó gyöngédséget elmellőzni képesek, — s egy öreg, — ki önnek jót akar — szive hajlandósága tanúsításainak megfelelni ellenkeznek. Lehet e annál nagyobb bizonyosságát adni a tiszteletnek, ha anynyi vágytársak közepette előlegesen önre irányozvák a tekintetek. Ha ön udvariassága nem öltözhet magára egyebet, mint a büszkeség és hálaatlanság színületeit; akkor az egyáltalában sem mire sem lehet jó és czélirányos, — sem önre sem másokra nézve.

— Ah kérem! madame, felele Fleuranges: ha

hálátlan és büszkének tartatom, — az felőlem a legferdebb ítélet, — azon fogom tudni magam vigasztalni; — hanem, egy kérdést intéznék nagyságodhoz ha megengedné, kérdenem ugyan is, minő okok hagyák vonakodni oly hosszú ideig a király gyermekeinek nevelői hivatalát elvállalni, — midőn maga a királyné és jobb emberei ismetelt kérelmeikkel szorgalmazták? —

— Nyiltan akarok kérdésére felelni lovag; — saját restelkedésen, de főkép felelem az irigy és kaján ármánykodók azon rágalmatól, hogy

Terzát vár.

ni. — „Én igen szegény vagyok Mlle de la Noue kezét megnyerhetni“ gondolá ő, és tulzó kételmei természetes szerénységével párosulva eredménye lett egykedvű közönbőségének. — Szerencsére a lovag azok sorába tartozott, kik mellett jobb emberek a partfogó nemtői szerepet játszani szeretik. Polignac hercegnő volt azon ritka lények egyike, kiknek legnagyobb örömiük barátaiknak szolgálhatni. — Az álfeljárónak történetei az ő fülelhez is eljutottak; elbeszéltetni hagyá azt magának Champre parancsnok által,

nagyravágyó vagyok — Indító okai tökéletesen az enyéimék.

— Ertem eléggé, és azért még inkább becsülöm; hanem én véget veteltem megadván magamat, úgy hiszem ön sem fog késni megadni magát. A rossz emberek fondorlatai önre nem hathatnak. Meg nem foghatom, miért kellene önnek a nagyravágyó czimjétől rettegni, — miután a büszkeség és hatalanság vádját oly egyenesen megveti? — Csak egyre irányozza tekintetét, tetszik e önnek a szép leány? —

— Minden kétségen kívül, és épen azért, mert igen tetszik: felette gyűlöletes előttem azon gyanúsításra gondolni, hogy a gazdag hozomány után vágyakodom.

— És e miá lemondana róla! Ez lovagom felette nagy bolondság volna. Ezennel meghagyom önnek menjen még ma este a szép hölgy udvarlására és hagyjon fel minden mellékes gondolatokkal, és mit szive érez azt vallja szóval is, a többit bizza rám és a parancsnok jóakaró gondjaira.

Engedelmeskedni ohajtván a herczegnő parancsainak Fleuranges a Vendôme utczát keresé föl. Már ott találta a követelők egész seregét, kik minden mozdulataikat az udvariság szigorú szabályai szerint méregeték. Amélie *** hasonló a hízegők által elkényeztetett királynőhöz, Fleuranges iránt sem vala kedvezőbb viselettel, mint többi udvarlói itánt. A lovag még alkalmat sem találhatott vala fel csak egy szót is véle válthatni, ha csak a nagynéne érdekeit nem mozdítja elő. — A marquise ugyan is a farsalgási teremnek egyik szögletébe intvén Fleuranges-ot, az akaratos leányt is oda hívá, ki gunyosolygó tekintettel e szavakat intezé a lovaghoz.

— Nemde a más világról érkezik ön hogy láthasson? — Valóban kisasszony alkalmasint eléggé szeretetre méltó, és eléggé szép arra, hogy egy holtat előidezzen.

— S e csodatett engem annál inkább érdekkel, mennél jobb színben látom megjelenni a tulvilágit.

— Midőn az ember az életre ismét vissza jó, jele annak, hogy lelkét még egészen ki nem adta. —

— En is úgy látom — kétségen kívül felette jól érezhette magát kegyed a sírhant alatt, miután egész nyolcz napot vártatva, támadott fel. Nemde találkozott ön ott alatt azon gyöngéd nővel, kit annyira óhajtott, hogy komoly oráiban zongorája által földerítse homlokát? —

— Mióta Amélie ***-t ismerni szerencsém van, nőt épen nem keresek, nem is fogok keresni soha mászt miglen kegyednek szive szabad. — Azt ön nem teszi okosan. És ha szivemet már is elajánlottam.

— Azonnal kétségbe esném kisasszony.

— Az Amiens-i nevelő intézetben van egy fiatal leány, — kinek veres ugyan haja de a mellett scarlati legszebb darabjait amugy kedvderítőleg hangoztatja le zongoráján. Akarja ön hogy azonnal ajánljam? Az lenne épen önhöz való.

— Ha oly szerencsétlen vagyok nem tetszését sajátolni — úgy részemről mindegy akar Amiens-be, akár más hova menekülni. —

— Lovag ur, közbe vág a marquise, valóban csodálom szelidségét. Ha helyén volnék, kereken ki mondanám a leánynak, hogy ő egy torzképet ábrázol — és sarkat fordítva, véle ez életben soha szóba sem állanék. — És a kisasszonyt illetőleg kijelentem, hogy mind ezen finnyáskodásoknak valahára véget kell vetni. Egy holnapot adok arra hogy férjet válasszon, e határidő elteltén és részéről nem lesz határozva: a kolostorba dugom.

Mind azon jó alkalom daczára, mely magát csak iment ajánlgatá hogy Amélie ***-val egészen felhagyjon Fleuranges legkissebb kedvet sem érzett a visszavonulásra. Egy bizonyos kegyneve, melly e fiatal leánynak tréfás gunylódását mindig kísérte, egészen elbájolva tartá őt. A házi kisasszony azonban nem sokat látszott hajtani nagynéje fenyegetéseire és ezentul is a lovagot szivebben nem fogadá, mint az előtt. — Végre a marquise türelmét vesztre:

— Leányom, mond hirtelenséggel, a helyett hogy semmiségeken bibelődjél, jobban tennéd ha saját dolgaidra gondolnál, mert bizony mondom azok felette komolyak.

— Már fogok is rájuk gondolni édes nagynéném, Azzal kimenvén Amélie *** a teremből többé vissza sem jött. Elhagyván a Vendôme-i utczát Fleuranges, szivét zavarodni érzé, — mondván magában: csak mégis fölve az egészet jó sziv és lélek lakja e kis gunyló fiatal büszke leányt, — szellemét nézve is, jóval túlhaladja a többit, még hamiskodó viselete is gyönyört hozdoz magán, — kegyteljes alkatát és szépségét tekintve pedig nincs hozzá hasonló; — mindezen kéjelveknek egy éjjeli álom véget vett s fölkelvén a lovag, imigy kiálta fel: nemde bolond volnék egy oly személy után vágyakodni, kivel nem szólhatni, hogy meg ne bántana. — Félvén nehogy ismét oly férfiatlan gyöngeség szállja meg mint este, — elhatározta, hogy egy kis elszorodás végett falura ránduland. Kis utazó táskáját rántja elő, s abba egy két fehérneműt s egy köntöst bele töm, — Montaigne és Rabelais néhány kötetét is magához vévén a Morfontaine-i erdő lombjai között kívánta a szabad léget élvezni, és egy vendéglőbe magát ünneplésen is beiktatá

Épen négy napja hogy távol volt lovagunk, a midőn egy reggel Amélie *** kérdezé a parancsnokot, miért hogy Fleuranges nem láttatja magát.

— Kedves gyermekem, mond a jó öreg: az alkalmasint a te hibád ha többé meg nem jön; miért nem bátorítád őt föl egy küssé.

— Gondolja tehát, hogy én bántottam meg? Épen nem volt szándékom; — azon felette sajnálkozom. Ugyan nem lehetne e önnek fölkeresetni őt és tudtára adni, hogy igen örülnék ha viszont láthatnám? —

— Igen örömet. Ma este tudakozódni fogok Polignac herczegnőnél.

A parancsnok csakugyan a herczegnőhöz ment. Ő nem látta ugyan a lovagot, ígérte azonban, hogy fölkeresésére fogna küldeni. Kis idő vártatva az inas e jelentést hozta meg: „négy nap óta a Morfontaine-i erdőbe mulatozik a lovag“ Ezen ujhirre egész álmélkodva állott Amélie ***.

— A Morfontaine-i erdőbe mond fősóhajtvá: ime látszik hogy ugyan el van velem foglaltva? —

— Téged elfelejt, és igaza van, mond a nagynéne. — Ön a zárdába fog menni kisasszony, és a lovag számára gondos lések keresni egy más nőt, ki képes legyen szerelmének megfelelni, — mert én mondhatom, hogy iránta barátságos vonzalommal viseltetem.

Mire Amélie *** ezen szavakat, zárda, — szerelem, — barátság, — lassudan után mondogatván, kéjes merengéseiből fölocsudva, — végre ismételve kérte a parancsnokot Fleuranges visszahívását eszközölni. — A herczegnőhez kelle folyamadni, a ki a királyi palotából küldötte emberét a Morfontaine-i erdőbe. — A hirnök egy lombos fa árnyékában a zöldmohlepte fűvön heveredve talált egy szép fiatal urra, ki az előtte fekvő könyvből olvasván édesden nevetett. — Ugy gondolá hogy emberére akadt, és általnyujtá a herczegnő levelét.

„Chevalier, így szólott a levél, nagyon világos hogy őnt szeretik, mert azonnal kérdezik mihelyest távol van. Egy udvari ember, nem hagyja magát kétszer kéretni egy szép leány által. Tisztelkedjék holnap a marquise házában, máskülömben neheztelésemet komolyan fogom önrel éreztetni.“

Olvasván a vendéglőbe ment, és e következő válaszra.

„Herczegnő nagyságos asszonyom, kétségen kívül szeretnek azért, mert távol vagyok, és ha e kedvező helyzetemet meg akarám tartani, minden esetre az erdőben kellenék maradnom; — mint meg mutatom magam, már is korholtatom. Mindazáltal sokkal több illedelmi gyöngeség van bennem, semhogy kéretni hagynám magamat, és holnap a meghívásnak engedve, szép pártfogónóm parancsára udvarolni fogok.

A mint a marquise házában Fleuranges a salonba lépett fogadtatása sokkal kegyesebb volt, mint mult alkalommal. Amélie *** nem kis erőt vévén magán, nem reménylett szende nyájassággal intezte hozzá távolléte iránti szemre hányásait. E kis jóakaró modor azonban csak pillanatnyi volt. A lovag első szavára, már is ellenmondással felelt a szép leány, — a másodikra már megtámadólag, és csakhamar ismét gunyló szerepétől meg válni nem tudott, és mind ezt egy oly megvető tekintettel kísérve, hogy Fleuranges béketűrésének fonala meg szakadt. — Végre midőn a falusi lakás jött volna szoba a kisasszony az iránt nyilatkozott, hogy vagy tizenöt napot szeretne a mezőn tölteni a Chevreuse-i völgyben egy barátnéjánál. — Ismételve szorgalmazá az iránt nagynéjének a holnapi napra, vagy ha lehetséges lenne még mára adandó engedelmét.

— Menj Chinába ha úgy tetszik, mond haragosan a marquise vagy apácza zárdába két vagy három évre. Oda kell vinnem tégedet, hogy jellemedet kiképezsem. És kegyedet kérem lovag: hozzá tévé a jó asszony, ha tetszik az erdőbe, ne hagyja el kérem e kis bohó miatt.

— Kérem kegyesen madame, mond Fleuranges, miattam épen ne kárpálja a kisasszonyt. En felette szerencsésnek érzem magam, hogy engem viszont látni ohajtott, ez egy jele a jóakarósnak, minek emlékezetét híven meg őrzendem, ha bár belőle reám nézve kedvezőleg semmi más nem is háraimlanék.

— Jó Isten! viszonozá Amélie *** ugyan jó nagynéném, de mit is követtem el oly valami rosszat, — szeretem a mezei lakást. — Barátném kertjében igen szép margariták virítanak — szeretnék szedni azokból természetes virágokkal felékesítendő ruhám szegélyire.

— Leányom neked nincs szived, mihez képest kolostorba kell menned — arra adom szavam.

Alig ért ki az utczára Fleuranges, a mint kezdé felette érzeni azon sérelmeket, miket Amélie *** közönbös viselete rajta elkövetett.

— Ő szép mondogatá magában, és ritka esztulajdonai mellett egy kellemes és eredeti lény, — de ha még tízszer igézőbb bájjal ruházná is föl magát, nem akarom többé szeretni e kis hálátlant.

Igy szolván a lovag, épen egy virágárusnő mellett mendegelt el, hol a többi közt a szép gyöngy virág is szemébe tünt, — megállott hogy venne belőlük erszénye után már zsebébe is nyult, — midőn egyszerre szándéka változott, és távoztában e szavakat látszott ismételni.

— Az egy hálátlan kinek szive nincs.

A parancsnok este találkozott Polignac herczegnővel.

— Minden rosszul megy, mond levert hangulattal, — kis hugommal mire sem lehet menni.

— Való lehetne az? viszonzá a kegyető, nemde kívánta hogy Fleuranges után követet küldjenek? — De tán ellenkezőleg, a fiatal ember nem viseli jól magát.

— Épen nem. Ő gyöngéd, és előzőleg udvarias volt, és egy szeretetre méltónak szerepét játszá.

— Valóban az meglep? Ő udvarias mondá ön?

— Tökéletesen. Adná az ég, hogy hugom is viszonozná azon gyöngéd szeretetet, mellyel iránta viseltetik!

— Ha úgy van a dolog, minden jól fog menni; mert tőle tartottam inkább mintsem a leánytól.

Egy reggel Fleuranges a herczegnőhöz jövé:

— Végre még is egyszer dicsőőleg kell önt köszöntenem. Ön csakugyan szerelmes, buzgó figyelme és forró tiszteletének elég jelét adá. Une most kezdjük már egymás nyelvét megérteni.

— Jó lélekkel mondom madame felele Fleuranges, hogy nagy bolond volnék, egy oly személybe szerelmesnek lenni, ki irántam csupán gyűlöletet tanusít.

Ennek folytában el beszélé minő kegyetlen

tettetéssel nyilvánítá Amélie***, a mezei lakás iránti forró ohajtását, épen azon pillanatban, midőn egyedül ő érette hagyná el az erdőt. A herczegnő hangos nevetésre fakadt.

— Ez egy tréfabohozattá kezd válni jó lovag, — ha ön csak közelről tud szerelmes lenni, — önt pedig csak távolról képesek szeretni, — úgy aligha érünk célzt — én lemondok ez ügyről. — Hagyjuk a véletlenre és a fiatal leány játszi szeszélyire.

Fleuranges egészen e véleményen volt, az az ő nem akart többé Amélie***-ra gondolni s ez nekie a mint van sikerült is. Saint-André, ki gondos szemekkel kíséré ezen szerelmi viszonytagokat, guny szavakkal illeté a lovagot, midőn ily szép szerencsét elszalasztani kész. Meg fogjuk ismertetni az olvasóval a báró tulzó nézeteit, és a minden önzésen felyül emelkedett barát tanácsait, — lesz idő előtüntetni talalékony eszté, midőn sajátéredék látszik munkálni; — elébb azonban egy tartalomdus kalandot kell itt elbeszelnünk, mit a következő fejezetben fog látni az olvasó.

(Folytatása következik)

Bosphorus.

Azon vízesatorna, mely Marmara tengert a fekete tengerrel kapcsolja össze, tráciai Bosphorus vagy konstantinápolyi tengerszorosnak nevezetik. Nevét Bosphorus, azelőtt Bosporus, a bos vagy vos (ökör) és poros (átjárás) görög szavaktól nyerte, s így ökörátjárást tesz, mivel oly keskeny (néhány helyeken csak 500 lépés) hogy az ökör könnyen átszathaja.

Thráciaiainak azért nevezetik, mivel ezen nevű tartományban fekszik, s megkülönböztetésül azon tenger szorulatától, mely a fekete tengert az Azovi tengerrel kapcsolja össze; ez utolsó hajdant cimmériai Bosphorusnak, jelennel pedig Kaffai szorosnak nevezetik. — A thráciai Bosphorus Európát Ásiától választja el, s csak az első felének van Bosphorus vagy konstantinápolyi szorulat neve, más felét fekete tenger szorosának nevezik. — Europai oldalán a Balkán vagy Hemus hegység egyik ága húzódik el, midőn ásiái oldalát fekete tengerig leereszkedik Bithyniai bércek szegélyzik.

De hogy ezen folyó módjára kigyózdó s felváltva hol keskenyebb, hol szélesebb tengerszoros fekvését felfoghassuk, lépünk föl a fölibe emelkedő magas dombok egyikének ormára, s húzomát onnan kíséjük szemekkel. Azon pont, mely e végre legalkalmasabb s egyszersmind legfestvényesebb, Ásiában Kandilli halmait fölött, a szultán kioszkja (kerti háza) alatt van. Itt a legfölségebb panoráma tárul el megbájt szemek előtt el annyira, hogy a vázlat, melylyel itt szolgálunk, annak csak gyöngé képmását fogja előadni. Ezen panoráma hal része, Konstantinápolyra tekintve, mögletben Dardanellákig látatja a Marmara tengert, mely feje tengernek is nevezetik, ellentétül a fekete tengernek; aztán Ásiában az Olympus hegyet; a Szerály csúcsát, s a mecseteinek kupfödelei s nyulánk tornyai által kicsipkézett Stambul várost. Kissé tovább fekszenek Galata, Péra és Top-Khana külvárosok, nem különben Europa minden partjai kikötőkkel, faluikkal s kerfi házaikkal. Atellenben más oldallal jobb kézre Skutari csúcsát s az ásiái partot látni. S így egy pillantással Stambul-on, Galatán és Skutari-n látni el, azon három városban, melylyek képezik s összevéve Konstantinápolynak neveztetnek. A jobb kézről oldal, ugyanazon pontról, de a fekete tenger fele nézve, kiterjeszti szemünk elibe a tengerszoros minden fordulatait, öbleit és szorulatait: első, a mit megpillantunk, az europai erősség, tul rajta Therapia és Bujuk-Dere, hol az osztrák, franczia, angol és orosz követségek laknak; más parton végre az ásiái erősségek s az édes vizek, Sultánieh völgy s Unkiár-Iskelecy, s legutóljára Geant hegység, mely mögött kezdődik a fekete tenger.

Mintán a két világrészt elválasztó s két tengert egybekötő tengerszorulatot mindkét oldalán megnézegettük, szemekinket Top-Khana lépcsőről most elfordítjuk, hol a frank (keresztény) városnegyed lakosai szoktak hajóra szállni, s ha fekete tengerbe akarnak evezni, az europai part hosszában kell hajóznok; a víz sebes sodra így akarja.

A tengerszoros más oldalán Skutari, törökül U sz k u d a r, tűnik fel feje mecseteivel és rózsaszín házaival. Ez a régi Chrysopolis (arany város), mely hajdanában híres volt. Csónakon tovább folytatván szemelket, ime Dolma-Bogh t c h é áll előttünk. Itt egy gyönyörű völgy két domb közé tolakodik, melyek ezen kis öbölt bekerítik. A szultán egyik palotájának, melyet a tűz megrongált, de most ismét fölépitendő, fölséges fekvése van. Szélső végén persa porcellánnal bevont kioszk áll, mely kívül és belől a keleti fényűzésnek ritka példányát mutatja, olyan csinos és gazdag. Alkotmányában, mondják, a török katonák lakását akarták utánözni. A főnök sátora, vagy is a K h á n sátoralaku kioszkja középen van s a teremt képezi; a négy szögletben álló kioszkok tiszték számára rendelvek. Ezen császári mulatóház, szökőkútai, fölírásai, szobrászatai s festményei miatt, különös leírásra volna érdemes

Kissé tovább a császár feje palotája ötlik szembe, melyet II. Mahmut, a mostani szultán atyja építetett. Ezen olasz műszerkezetben készült palota feje márvány lépcsőivel s oszlopzataival, megaranyozott rostelyaival s kertjével kellemes benyomást csinál a nézőre. Midőn az ember ezen császári lak előtt elmegegy, a vezető azonnal figyelmezteti az idegeneket, huzzák össze napernyőiket, tartóztassák magukat köpéstől, orraikat ne fujják ki, se az épületre ujjal ne mutassanak, megbotozás büntetése alatt. A tisztelet ilyen rendet szab itt, s ha e parancs ellen vétkező frank (franknak nevezetik Törökönban minden europai keresztény) talál lenni, a szerencsétlen hajósok lakolnak érte.

Végig evezvén e boldog partok hosszában, láttam a szultánt kíséretével együtt B e c h i k - T a s c h palotából az épen oly csinosan épült, valamint szöveteikben s aranyozott szobrászatukban gazdag s pompás bárkaikon kiindulni. Ezen bárkák egészen fejeérek s aranyozottak. A kioszk, mely alatt a szultán ült, bárka hátuljában áll, bevonva arany csillagokkal himzett veres bársonnyal. Csucsán árvésővel csinosan kidolgozott négy ezüst gomb s egy arany nap villogott; kerítve volt átluggatott s négy csinosan dolgozott oszlopkákon nyugvó ezüst korláttal. Belseje két alacsony bélelt s arany zsinageken függő veres bársony függönyökkel van fölékitve. A szultán trónján ült, lábainál birodalma nagyjai; testőrei pedig a bejárás előtt állottak. Huszonhat izmos és szép termetű, nyílt s átlátszó selyem ingek alatt félig meztelen evezőlegény nyil sebeséggel hajtotta előre e majd száz láb hosszú vízi járműt. Két, mindenben egyforma (néhánykor három) bárka is kísérete a szultánt, aztán a főbasák, hét pár evezővel ellátott, sajkáik következtek. Mihelyt a parton megpillantották az udvari kíséretet, azonnal megdördültek egyszerre a Bosphorus, a hajók s város ütégei (batteriái), s mind e pompa a bájtjeljes természet közepette egy fölséges meglepő látványt mutatott.

Ásiái parton a feje palotával csak nem átellenben találtatik a s á r g a palota. — B e y l e r b e g S e r a i; itt a földpolczos kertek, fölséges árnyas helyekkel lepik el a körülfekvő dombokat. Most az O r t a - K e u i, Bosphorusnak egyik legnépesebb faluja mellett megy el az ember. Egy helyett a parton, szultánok által lakott, két csinos palota emelkedik föl; tovább K a r u - T s e s z m e következik; ennek kis öbölje lepve van mindenféle jöv s menő hajók által: közülök némelylyek Odessából, mások Tangarokból s a Duna torkolatából jönnek, s legtöbbben gabnával terhelvék, némelylyek vassal; sokan Trebizont-ból bőrtök s vajot hoznak; mások végre Georgiából s Circassiából jönnek feje rabszolgákkal.

Az Arnaud-Keui falu (albániak faluja)

közül fekszik Kuru-Tseszméhez; itt van azon hely, hol a Bosphorus nagy sodrai kezdődnek, oly sebesek, hogy a hajók, legyenek azok nagyok vagy kicsinek, mind kedvező, mind ellenkező szélben, kénytelenek magukat vontatni. Ezen veszélyes partot ez oknál fogva, Ö r d ö g s o d r á n a k — Cheitan-Akindici — nevezik.

Körülevezeve lévén egyszer a fok, mint egy tó úgy terjed ki a tengerszoros, környezve minden oldalról pompás fákkal, kioszkokkal s mulató házakkal. — Kioszk szóra itt megkell jegeznem, hogy Törökországban kioszknak minden olyan egyszerű, szabadon álló épület nevezetik, mely kertben vagy falon állva, a szabad lég élvezésére van rendelve. Gályákon s egyéb hajókon is a sátor alaku ülések szinte kioszknak neveztetnek.

De állapotunk meg kissé: inhol van B e b e k az ő roppant magas boglárfaival, gyönyörű völgyével, szép mecsetével s kioszkjával. Bosphorus faluit víz felől majd mindenütt gránitból álló kövezett part keríti be; szőlővel, terpetin-, szelid fenyű- és ciprus-fákkal benőtt helyek sűrű zöld lugasokat képeznek, melyek a víz fölibe kiterjeszkedve, nap ellen ótalmul szolgálják a vízi járműveknek. Látni itt szabad ég alatt kávéházakat, dohányzókat, játszó gyermekeket, görögdiénye, datolya, malozsa és friss füge árulókat. Ez a falu piacza. Találni itt azonfelül gőzfürdőket is, melyek épen oly czélszerűen elrendezvék, s épen úgy látogatottak, mint a konstantinápolyiak.

A bebeki kioszk, mely tanácskozmányi kioszknak nevezetik, azon hely, hol a török ministerek rendkívüli esetekben összejönek, azon ügyek fölött tanácskoznok, melylyeket titokban tartani szándékoznak.

Menjünk át az öbölön, üljünk le kissé az árnyékba, a virágokkal zománczozott rétre, amaz egészen megaranyozott s oly csinos építményű márvány szökő kút mellé. Ezen áldott hely, G h e u k - S u — égszínű víz, — melyet az europai ásiái édes víznek neveznek. Ez azon hely, hova török, görög s örmény némberek, s minden nemzetbeli férfiak ünnepnapokon kísétni szoktak. Ezen buja nép a kút körül, fák árnyában s a körülfekvő réten kiterítvén gyékényeit és szőnyeget, vankosra könyökölve, némán szívja pipáját, hallgatja a zenét, s vagy jeges serbetet, vagy forró kávét hörpölgöt. Távolabb sátorok emelkednek, hol fiatal görög tánczosnók mulattatják a vén törököket; arab és örmény muzsikások, füre telepedve, a szultánok aranyozott hintóik körül, mindig új előmenettel ismétlik ezen nem zenéri füleknek sikoltó s egyhangu dallamaikat.

A szultán hölgyei kísétnálnak némelykor gyermekeikkel pénteken az édes víz árnyaihoz. Aranyozott s feje ökrök által vontatott kocsihan jönnek ide; itt néhány órát beszélgetéssel töltnek el, a sokaságot bámulják, s gyümölcsöket vagy befőzötöket ízlelnek. Látván engemet rajzolni, intettek: mennék hozzájuk, hogy lásák munkámat, s mivel hívásuknak rögtön nem engedelmekedtem, rabszolgát küldöttek, hogy az ellenszegülő g i a u r - t hozzájuk vezesse; oda érkezvén, legkisebb bizalmatlanságot sem mutatnak, s elég időm volt, miután az őket őrző erőszegettek eltávoztak, szépségöket csodálni, valamint az átlátszó finom büröket, fekete nagy szemeket, kezeik remek alakját s azon ragyogó drágaköveket, melylyekkel a fejökön levő veres sapkájok fölékitve volt. Az igaz, mind ezen kecsék muselin fátyolba voltak burkolva, melyly alatt ábrázatuk fele elrejtve volt; de midőn azok fiatalok, szépek s uri hölgyek, az indiai musellin oly finom, a fátyol úgy van redözve, hogy őket közlelő csak úgy lehet látni, mintha semmivel sem volnának befödve.

Tul az édes víz öbölén a tengerszorulat igen keskeny lesz: s ez az a hely, hol az Europa s Ásia partjai leginkább közelednek egymáshoz; ez oknál fogva minden oldalon két erősség áll, csodálatosan telepítve, mind az átjárás gátlására, mind annak szépitésére nézve. Mind az europai erősséget — Rumeli hissari, — mind az

ásait — Anatol hissari — IV. Murad szultán építette. Ezek már régi erősségek, hol minden

hány más erősség is van itt, p. o. Skain Kalli, Eski Sarlik, Kiamli Burnik, s Bovalli

a 8 mérföld hosszú s $\frac{1}{4}$ egész $1\frac{1}{2}$ óra széles tengerszoros két oldalán fekszenek, összesen

NEST. LEONAR. FOTELIN. RUGNIER

EUROPAI PART. {

Olympus hegysége.
Marmara vagy fejei tenger.
Szerály csúcsa.

Arany szaru.

Stambul.

Konstantinápolyi rév.

Pera.

ÁSIAI PART {

Tsengel-Keni. Vani-Keni. Beylerbey.

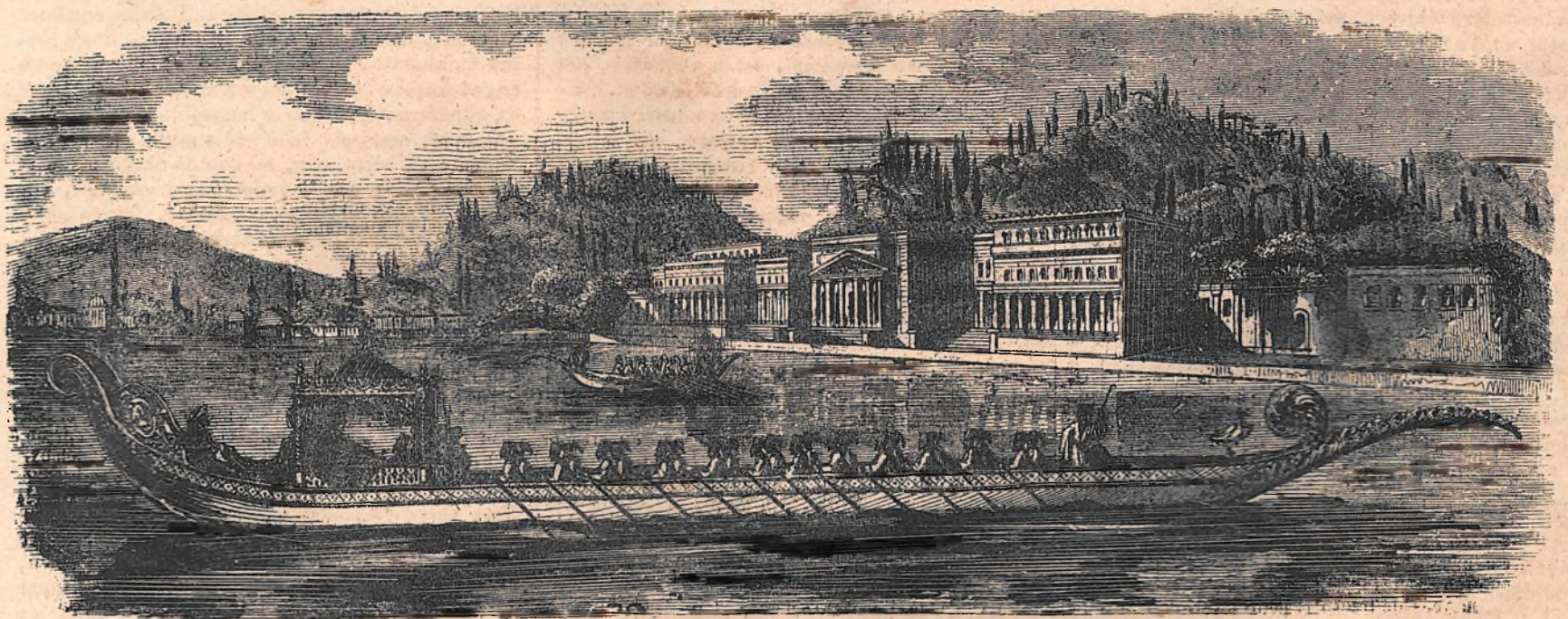
Galata. Topkhana. Fundukli.
Kuru-Tsesme. Orta-Keui. Besik-Tas (szultán palotája).
Arnaut-Keui.

Kandili.

hajónak útlevelét elémutatni kell. A más két uj erősség IV. Muhamed munkája, noha még ne-

Kalessi, Barbri, Kissi Burnum, és Magara Burnik. Mind ezen erősségek, mellyek

Dardanelláknak nevezetnek. Kis Dardanelláknak pedig azon két erősség, mely-

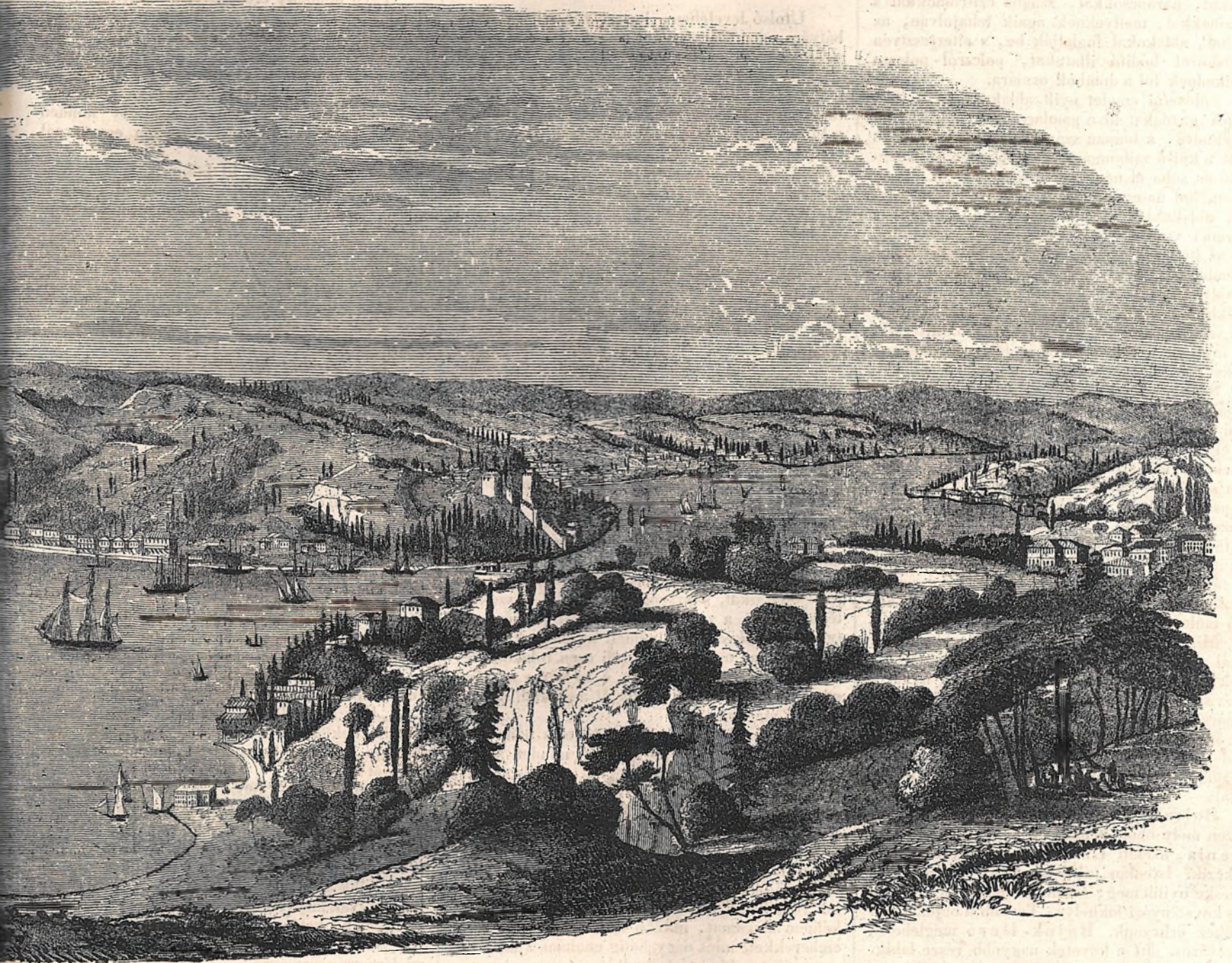

Bosphorus. — Szultán bárkája.

lyek a korinthei tengeröböl bejárása legkeskenyebb helyét védik; közülök egy Móréában, más

partokon elterjedt ezen népességek, ezen mindenféle alaku és színű bárkák, mellyek szünet nélkül

zsaszinre vagy kékre festett, aranyozással ékített, ezer ablakkal áttört mezei házakat, mellyek-

Rumeli-Hissari. Steneh. Veni-Keui. Therapia. Bujuk-Dereh. Fekete tenger.
 Europai erősség. Kujuk-Sn (ásiai édes vizek). Kandleridje. Unkiar-Iskeleci. Geant hegység.
 Kutchuk. Anadolli-Hissar (ásiai erősség). Sultaniye.

} FEKETE TENGHER.

Livádiában fekszik. De folytassuk szemlénket. Mily életet, mily mozgalmat adnak a vidéknek a

eveznek egy tengerből a másba! Nézzük ezen faragott fából épült, világos zöldre, fehér, sárga, ró-

nek tövét a tengerár áztatja a rostélyozaton át udvaraik beljébe hullámaint eresztí; itt a némbe-

HVALEKIN.
 Bosphorus — Ásiai édes vizek.

rek kényelmesen fürödhetnek, megóva minden szerénytelen szemtől. A földpolczok tömvék rózsákkal, narancsokkal, szagos czitromokkal s jazminekkel, melyeknek ágai lehajolván, az ajtókat, ablakokat foglalják be, s elterjesztvén köröskörül bódító illatukat, polczról-polczra emelkednek föl a dombok ormára.

Földszíni emelet nyílt ablakredőin át látni a házi gazdákat ülve pamlagaikon; karfára támaszkodva, s hosszú száru pipából dohányozva nézik a külső zsbongást. ezen minden nap megújul és soha el nem unható jelenést. A főépületben, hol az egész család lakik, finom rostélyzatu ablakokkal ellátott tornác a hölgylakba (hárem) vezet: itt kívülről semmit sem látni, sőt az itt uralkodó csend után itélve, azt vélné az ember, hogy a ház e része üres, pedig a nők lakhelye. Fekete s fejér rabszolgák, gazdag öltözékben, lépcsőkön ülve várják a basát, midőn vízi sétát tenni akar, hogy bárkájához kísérik, hol fejér selyem kelmébe öltözött tíz evezőlegény áll készen, őt madár sebességgel elevezendők.

S mily látvány-változás a napnak minden órájában, minden evezőcsapásnál! Pillantsunk az ásiái partra, nem messze Anatol-Hissartól egy csoport fősége fa tűnik szemünkbe, s ennek végén veres fából épült, kívülről ugyan nem sokat mutató kioszk. Próbáljunk bemenni, s a persa fényűzés csodáját fogjuk látni: az aranyozott kúpfedél rózsáágakkal van bevonva, alatta faragott márványból alkotott csodaszép szökőkút lökdösi felillatos sugárait; a hasonlíthatlan tájképet befoglaló ablakok, s annak gyöngyházakkal, ezüstel s ébenfával kirakott mezői, bájos mulatóhelynek varázsolják a kioszkot.

Minél jobban közelítünk a fekete tengerhez, annál gyérebbek a lakások, kopárabbak a hegyek, kivált ásiái oldalon. A hosszúra nyuló s a víz színe fölött villám sebességgel elsuhamló madárseregek, szünet nélkül költöznek egy tengerrel a másba, A törökök erősen hiszik, hogy ezen madarak a politika azon szerencsétlen áldozatainak lelkeik, kiket a Bosphorusba fulasztottak.

Balta-Simani — fejszerév — európai részen mély öbölt képez; aztán a gyönyörűséges Istenián, azelőtt Lathenes tengeröböl következik. Istenián túl a Kalendar szép völgyecske nyílik meg; aztán Therapia, a francia követ nyári lakhelye. Tovább a bujuk-derei öbölhez érkezőnk. Bujuk-Dere meglehetősen mezőváros. Itt a követek nagyobb része lakik. Egy terjedelmes gyepe, mely a vízvezetőkhez s belgrádi erdőkhöz vezet, egészen a bujuk-derei mély öbölhöz húzódik. Bejárásánál egy óriási boglárfa, melyet ugyanazon egy tóból kisarjazott tizenegy szál képez, messze tetjeszti szét ágait. Ezen fák egyikének nyílt törzsökébe könnyen befér egy lovas ember. Ez lenne azon boglárfa, mely alatt Bouillon Gottfried sátorait vonta fel.

Ásiái part ellenében fekszik a 600 láb magas Geant hegy — Youcha-Daghi. Csúcsáról a két tengert látni. Tövében kezdődik az Unkar-Iskeleci völgy, hol 1839 a török s orosz közti szerződés iratott alá, melynek következtében Bosphorusba szabad bejárás engedtetett az oroszoknak, mi a többi nemzetek hajóitól megtagadtatik.

Elhagyván a bujuk-derei öbölt, a tenger-szoros azon részén leljük magunkat, mely a fekete tenger csatornájának nevezetik. Ez a génuaiak idejében két erősség által védetett. Az európai részen fekvő omladozó félben van, de az ásiái jó karban lenni látszik. Bujuk-Liman, az ephesusbeliek hajdani kikötője után, azon helyet találjuk, hol Phineas király lakhelye volt. De imhol a fekete tenger — Cara-Deniz, — mint a törökök nevezik. Szemközt Fanaraki hegyfok látszik, jobbról pedig a Cyane nevű sziklák szomorú tömege.

Azonban ideje, hogy ezen hosszú, szemet kecsgetető kirándulást bevégezzük, mit a látott csodák okoznak, melyeknek valódi becsét csak úgy lehet méltányolni, ha az ember az ozmán birodalom szép fővárosában hosszabb ideig mulat.

S-t J. fő-gy

Rövid válasz tek. Orrnyosdy Kázmér táblabíró urnak.

Utolsó levelében, keresztyén-szittyá uram bátyám, arra kér, irnám meg őszintén, mi légyen egy uri ember itésszéke előtt „erény” s mi légyen „bűn.”

Legnagyobb erénye az uri embernek: soha többet nem enni, mint mennyit kényelmesen megemészthet, és soha többet nem inni, mint menyit illemmel megbírhat. — Csak szokodik (Philisterek) rontják el gyomrukát s lesznek gagyosak vagy épen rezegek is. Ezen erényes nyárspolgárok, kik legjobb barátjokat — a gyomrot — elpirulásig ösztönözik tulságokra, mielőtt rézképeket valamely csapszékbe tolnák, már menet kezdik dúdolni „a csikóbőrös kulacs” éneket.

Minden este meglehetősen tökéletes mámort visznek haza „a lebuji című csapszékéből s reggel, midőn a gyomor bánalmával s utálatos bőfögéssel fölébrednek, azon dicső öntudattal vigasztalják magukat, hogy közülök mindenik „igen derek ember.” Ezen kétlábú boroshordók szemében „a józan uri ember,” ki minden részegség előtt vigyázva kitér, színeskedő, alamúz, vagy a mint azt nevezni méltoztatnak, tetőtől talpig alávaló ember; minden boriszák ellenben szomja vértanúja, becsületes, szent ember.

Az uri ember iszik, de csak akkor, midőn szomjúzik, a nyárspolgár iszik még akkor is, midőn egyáltalában nem szomjas. Ha pedig két philister ül egymás mellett, tehát összekocczantják poharaikat, s társpharat isznak. A szokodi téget, mint a zergebőr neve alatt jubbor keztyűvel kereskedő tiróli német, az istennel s egész világgal; az uri ember kerüli ezen tolakodo tégetést: mivel tudja, hogy ő rá nézve az „ön” egy szükséges korlát, mely őt a szokodi mulyaságától megőrzi.

A minden gézen gúzali tégetés büne után két más bűn következik, melyek minden mások felett, minőket a kegyes egék a philister bölcsőjébe mint keresztfajándékot tettek, a legértőbbak, iszonyúbbak s utálatosabbak. Nevök: unalmas és neveltséges.

Ha engem valaki kérdezne, vallyon inkább szeretnék e rossz és ostoba, vagy unalmas és neveltséges teremtményekkel társalkodni; tehát én két rossz közül a kisebbet választanám, és eltökném magamat, inkább egész életmen át gazemberekkel, mint négy hétig unalmas s neveltséges philisterekkel társalkodni.

Véleményem szerint, kedves uram bátyám, nincs ez életben nagyobb szerencsétlenség, mint unalmas s neveltséges lenni. Gúnyolók mondani fogják, hogy tehát igen szerencsétlenség kell lennem; de ha — tréfán kül — valóban neveltséges s unalmas volnék, tehát — talán részvényekre! — felebarátim javára chloroform vagy kénegény által bódítatnám el, vagy lögyapot által légbe röpitném magamat. Tréfás ficzkók könnyen megkísérhetnének azon kérdéssel, miért nem próbáltam meg azt már régen? O barátim, felelném én: míg szokodik találatnak, kik még ezerszerre unalmasabbak s neveltségesebbek, mint mi vagyunk; addig én még életemet élvezni, s magamat ezen két philister-erényben jobban s jobban kimüvelni akarom, hogy ily módon — mint fényes előképeim — egykor a tökélynek legfőbb fokára felhágassak.

Nem jut hirtelenében eszembe azon francia bölcsész neve, ki inkább akart gazembernek mint ostobának tartatni. „Pour devenir grand homme,” azt mondá Dubois: „il faut être coquin.” Én osztózom véleményében. Ha valamely ringyongy embernek tréfából tesszik, engem gazembernek tartani, tehát megbocsátok neki. De ha engem egy oktondi ostobának mer mocskolni, akkor szeretnék neki két fricskát s azon tanácsot adni, hogy mások szálkája miatt saját gerendájáról meg ne feledkezzék.

Egy gazemberrel, jó bátyám, könnyen készen lehet; de „az ostobasággal,” azt mondja Schiller: „az istenek is hiában küzdenek.”

Hallom most uram bátyámat kérdezni, mi

légyen minden nem szokodi fogalma szerint unalmas.

Ezen bűnnek, erényes uram bátyám, légió méltó képviselője van. Pillantson önmagába, nézzen körül, s keresse velem az élő példákat.

Unalmas:

Azon szerelmes, ki valterscottti terjedelmességgel mindennapi szerelme regényét minden melékcelekvényeivel s bonyolódásaival, minden reggeli s esti kalandaival rendesen egyszerűen többször elbeszéli.

Azon fiatal költő, ki fülkinzó, gyomorrontó, zahát okozó dagállal olvassa el előttünk utolsó regedalaikat, vagy első szomorjátéka mind az öt felvonásait.

Egy színházigazgató, ki színpadján játszandó darabok lajstromát, „melyre fél Europa figyelt,” előnkbe teszi s új szerzését magasztalja, hogy elhitesse velünk, mily esztelen nagyok légyenek azon áldozatok, melyeket háladatlan közönségének hoz.

Egy arszlán, ki örökké lovairól fecseg, s tíz szót nem tud a nélkül beszélni, hogy hússzor becsületét ne koptassa

Hozzak elé még több illy unalmas bolókat?

Unalmas minden szokodi, ki valahányszor vele találkozzunk, előnkbe kiált: hallotta már ön azt az anekdotát? Tudja ön, miért nem akarnak sokan adózni? Mert nincs pénzök, ha, ha, ha!

Egy ujdonna új elmesség, melyet az uzsorások már száz év óta tudnak.

Unalmas minden hölgy, ki vaspálya-részvényekről, tőzsedefolyamokról, tisztujításokról, adóról, zsidók emancipációjáról, országos bankról, törvénykezés nyilvánosságáról, szabad sajtóról, fiatal kutyáiról s hajdani imádóiról beszél.

Unalmas minden szegény bohó, ki elakarja velünk hitetni, hogy erszénye tömve van.

„Egy lovat akarok 400 forintom megvenni,” mondja nekünk hangosan. — „Ápropo,” súgja fülembe, „nem kölcsönözhetne holnaputánig két forintot?”

Unalmas a vén tetszékenyő, ki fölteszi rólunk, hogy minden rútsága mellett bájoló szépségnek tartszuk.

Mit mond az én Gyulámhoz? Még csak 8 éves mult s már 10 francia szót tud. Gyula, hogy hiják a kutyát? — Azor, feleli a kanasz. — No csak lássa, mily gyermekded a fiu, feleli a philister s boldog.

Szeretné, uram bátyám azt is tudni, ki s mi légyen neveltséges.

Ezen bűnnek is van sereg képviselője.

Neveltséges:

Azon ferj, ki neje kutyácskáját ölében hordozza.

Azon philister, ki csak tegnap ismerkedvén meg velünk, s már ma fölteszi rólunk: „Hallja, kedves barátom, önnek be kell magát írni emlékkönyvembe.

Uri ember, jó bátyám, soha sem írja be nevét emlékkönyvbe.

Két szokodi, kik tulzott udvariasságból az utcán kitérni akarnak egymásnak s ezen ünnepléses alkalommal egymásnak philisteusi tyükszemére lép.

Jegyzet. Nincs olyan philister, kinek legalább két tyükszeme, vagy azok hiányában, egy pár évelő fagydaganata nem volna.

Olly arszlán, ki contretancz alatt egy igen merénylett keresztugrásnál álgázat elveszti.

Egy kopasz fejű, ki köszöntésnél kalapjával vendégahajt is leveszi.

Azon színész, ki elmességet vél mondani, de mellyen senki sem nevetethet.

Egy vén hölgy, ki haját à la chinoise vagy épen à l'enfant igazitatja.

Oly nyárspolgár, ki napfénynél esernyőt hord.

Oly öreg ur, ki magát kendőzi.

Azon uracs, ki zsidótól 80 száztólira kölcsönöz pénzt, s a 80 száztólit előre levonhatja.

De minden neveltséges superlativusa azon oktondi, ki magát lángésznek képzei. Valahányszor, itt ott, ily ficzkót látok, ördögi hahotára

fakadok, s gondolom magamban: no ez egy rop-pant philister, egy irtózatos szokodi s minden nevéseges non plus ultra-ja.

Langeszü uram bátyám, akarja tudni, mi légyen nevéseges: tehát burkolja be magát vagy valamely más szamarat oroszánbőrbe, álljon aztán egész méltósággal tükre elibe, szedesse ki gazdasszonyával az ősz hajait s képzelje magának: félek tőled. Egyébiránt, ha uram bátyám is nevéseges lenni nem akar, fiatal gazdasszonyát bocsássa el, s meddig a szamarakat — az állatország philistereit becsüli; remélem, a maga iránti tiszteletet sem fogja elveszteni Sapienti pauca!

Ezt egész szívéből kívánja

őszinte rokona
Csipkedi.

Fővárosi posta.

Pest, Feb. 10kén 1848.

— Az országház építése több körökben beszéd tárgya. Hir szerint még ez évben fog megkezdetni építése. Hogy ez épület nagyszerű, nemzethez illő épület lesz, arról annál kevésbé kételkedünk, mivel a 40 beadott terv közül van miből választani. Ohajtja is ezt a nemzet érdeke nem kevésbé, mint Pesté, melly ez által ismét csak nyerni fog díszében.

— A mult leveleinkben említettük meggyilkolt óraműves gyilkosa kézre került. A rablott órák közül ugyanis többet eladván, közülök egy épen a meggyilkolt testvérenek kezébe jutott. Az óra új birtokosa utmutatása szerint ráakadtak a tettesre, ki egy Szászországból ide jött péklegény, Elfogatván tettét azonnal bevallotta, azt állítván, hogy ő épen nem gyilkos szándékkal ment az érdeklött óraműveshez, de ezzel bizonyos óra iránt alkudozván, előbb szóvitába kerültek, mire ez megbosszankodván a szerencsétlent egy főbe találta legyinteni, hogy azonnal leroskadt. Hogy pedig az órákat elvívé — úgy mond — ez csak azért történt, mivel hitte, hogy már ugyis nagy büntetést ez által nem fogja súlyosítani.

— Tegnap előtt ismét szerencsétlenség. — Több felföldi tótok vonultak ugyanis, mint hírlik, egy külvárosi csárdába éjszakára, hol a rozszant pallás leszakadván többeket veszedelmesen megsebesített, sőt néhányat agyon is ütött.

— Február első napjaiban nálunk kegyetlen hideg uralkodott, millyenre koros emberek is alig tudnak emlékezni. A vidéken farkasoktól is beszélnek, sőt általok többen már nem csak megrohantattak, de életüket is vesztek. Többi közt beszélnek, hogy a Bakonyban két farkas annyira éhezett, mi szerint egymást kezdték falni, úgy hogy mindkettőnek csak a feje talált meg. Ez megfordítva van az embereknél; ezek többnyire fejüket vesztek el.

— Irodalmi újdonságok. Két igen nevezetes munkára figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat. Egyik az ellenzéki körnek Bajza szerkesztése mellett kiadott „Elle nőr” című albuma, melynek prosai művei a költeményekkel jellességben méltán versenyeznek, úgy hogy alig lehet megmondani, mellyiknek adandó az elsőség. — Másik Petőfi munkáinak újabb kiadása két kötetben. Megjelent Emichnél — Vahot Imre hirdeti, hogy az országgyűlési almanach nem sokára sajtó alá kerül. —őfi.

Bács megyei levelek.

Szabadka, Febr. 1jén.

Január 29kén. P. Victor bíró, és Sz. Zsigmond urak indítványzásuk következtében rendeztetett a helybeli vendéglős által egy táncvizgalmot, a melybe Bács megyének számos előbb kelő urnői s ifjai még a távolabb eső vidékekről is megjelentek. A mi az egész vizgalmat illeti, kellően el volt rendezve; csak azt tevék rosszul az illetők: hogy az érdemes közönség közé olyas ifjakat is beocsátottak, kik — kivéve a szombatot — egész héten át emelik hátukon hazafelé

a bőröket; a tollal tömött zsákokat; és szó a mi szó bár ki itéletére bizzuk a dolgot: első alispán és borszedő tollas zsidó nem illenek egy társaságba; továbbá az is igen alacsonyította e vizgalmat: hogy V. M. Szegedi izraelita kereskedőnek inasa is részesült a multságba; igaz: hogy a belépti díjt szedő egyén öt inasnak nem nézhet, mert ez is — mint a többi arslánkok — fekete frakba öltözött; s felhuzta fehér kesztyűjét.

Mint haljuk a város a következő nyáron nagyszerű nemzeti casinót építet. — 200 ezer pft. van az épületre szárvá, és evvel Szabadka díszesb épületeinek száma, megint szaporodik. — Mult napokban ugyancsak hideg időnk járt, — telyes reményünk: miként a mult őszszel itt tanyázott sáskák tojásait megvette a Jezus hidege.

Körütekintés a világban.

Eger, Jan. 29. A halandóság, mely mult évben városunkban uralkodott, még mindig növekedik. Január hónapban 210 halálszánál több volt. Legtöbb ember a hagymáznak esik áldozatul. — Némelykor még is jó, ha szegény az ember. Nehány hét előtt szegény szülőknek egy leányok halt meg, kinek temetését elkellett halasztani, mivel koporsóra pénz nem volt. Azalatt a tetszalott ismét magához tért s enni kért. Azon szerencsés pénzhiány nélkül a szegény gyermek elevenen temetteték el. — Borzasztó gondolat!

Posen, Január 22. (Hallatlan csalátsaik a zsidóknak). Hosszabb időtől fogva itt a zsidók oly vakmerő családokat követtek el, hogy azok csak nem csodák közé számíthatandók, oly finomul vitettek véghez, noha azok áldozatai a mi tudatlan parasztjaink közül valók voltak. Egy még eddig ki nem nyomozható módon t. i. az itteni zsidók tudomást tudtak maguknak arról szerezni, midőn fiatal falusi emberek, kik örökséget vártak, nagykoruk lettek s megnyit tesz örökségök; a zsidók aztán levél által felszólították az illy ifjonzokat, hogy bizonyos napon s bizonyos órában jelenjenek meg náluk s örökségöket vegyék föl, mivel ők annak kifizetésére a tartomány s városi hatóság mint gyám-noki szék által felhatalmazva volnának. Az őszinte fiatal emberek megjelentek, s a viszonyaikat pontosan ismerő zsidó csaló most kinyilatkoztatta nekik; hogy eleve csak egy s pedig talán tized részét kaphatják meg örökségöknek, s hogy a többi szinte csak az ő közbenjárása által fog néhány hónap mulva kifizettetni. Ha aztán ezen egy mondatott leróvási fizetést, gyakran félig meddig erőszakosan rájok tukulatta: felszólította őket, hogy menjenek vele a tartományi s városi hatósághoz, hol a pénzről nyugtatványt kell adniok; de a nevezett hatóság helyett áldozatát, miután azt annak rende szerint megtanította, mikép viselje magát, az az: hogy csak mindenre, mi tőle kérdeztetni fog „igent” mondjon s aztán azt, mit előtte felolvasni fognak, írja alá; egy az aláírosakat hitelesítő ide való előjárói hites notáriushoz vezette, ennek azt mondván: hogy a fiatal parasztól, kinek most hirtelenében bizonyos célra pénzre van szüksége, várandó örökségét ezen s ezen áron megvásárolta s az őszveget már ki is fizette, s hogy azért jöttek, hogy a követelés engedvényéről hiteles notáriusi bizonyítványt adjon. A fiatal paraszt, kinek mind arról, mi itt történt, sejtelve sem volt s az egész dologból egy szót sem értett, a zsidó elbeszélését helybenhagyta, a notáriusnak minden kérdéseire „igent” mondott, s végre a föltett engedvényt aláírta. A zsidó most már, hogy a föl nem vett pénz elleni későbbi kifogást megerőltentse, az így szerzett követelést egy harmadiknak eladni sietett, kinek azt annak idejében bepanaszolni kellett. Csak panaszlásnál tudta meg a fiatal paraszt, hogy megcsalattatott, azonban semmi kifogás, az egész történetnek valódi elbeszélése nem használt, a felperes az érvényesen adott engedvényt megvásárolta, az igazság részén volt s a pert megnyerte. Ily gyalázatos módon fosztattak meg sok fiatal emberek örökségektől; sőt

olgy esetekben, hol az falusi fekvő javakra volt betáblázva, ezek elkótyavetyéltettek s birtokosuk koldusbotra jutott, mivel a szigorú hitelező az adósságot egy őszvegen követelte, holott az igazi örökös részenkénti fizetéssel is meglegegett volna.

Konstantinápoly, Jan. 12. Az epemirigy még mindig uralkodik a fővárosban s annak környékén s a folyvást tartó nedveshideg időjárás következtében a megbetegülések szaporodni látszanak. Epemirigy mellett a zubota (Grippe) is föllépett Konstantinápolyban mint uralkodó járvány. — Azon új ipargyárak sorába, mellyek Abdul-Medschid szultán uralkodása alatt fölmerülnek, a smirnai papirgyár is tartozik. — Legnagyobb előmerésre méltó a jelennen épülés felben levő új oszmáni egyetemnek tervezett beszerelése. Ezen Dar-Elfununban (tudományok háza) a népesség minden rendű ifjusága, állapot s vallás különbsége nélkül megfelelő oktatást fog nyerni. Minden tanszak számára külön oktatószéket szándekoznak alapítani. A frank- és németloni tanításmód fog itt szabdál (Norm) vétetni. Az illető tanárok eleinte nevezett országokból fognak meghívattatni Konstantinápolyba, mint az, az új hadi tanintézetekben néhány év oltá történi.

Frankhon. A hölgyparviadalok nem szűnnek meg. Több francia lap tudósít egy ily parviadalról, melly Uperche-ben (Correze megyében) két nő közt történt. Midőn az egyik, kire a lővés első sorsa esett, pistolyát a másra elsütötte, ez sebesen fölkel, ellenére egy más, azelőtt gondosan eltakart pistolyt lött el, mely márdársérről lévén megtöltve, annak ábrázatát igen elrűtitotta. Szerencsére szemei nem sértettek meg, mi könnyen megeshetett volna. A két viadalhósnő özvegy volt s a parviadal oka féltékenység lett volna. Ha ezen hölgyek ismét férjhez találnak menni, úgy férjeiknek sok szerencsét kívánunk.

Páris, Január 28. A „Presse” egy touloni levél után, közelebbi rajzát adja Abd-el-Kader személyének s legújabb sorsainak. Szemei szürkék, szemöldökei feketék. Igen sebesen beszél, mi araboknál kitüntetés jele. Mint törvénytudó még tapasztaltabb, mint hadvezér és kormányfi. Mindig két nagy bőrdőn van vele könyvekkel, mellyektől sem megadása utolsó pillantaiban, sem Frankhonban átmenetelekor megválni nem akart. Mi őt szerencsétlenségbe ejtette, ezen előadás szerint, a szerelem volt. Már a marokkói seregen átvágta magát, midőn távolból hallá, hogy Deira-ja lődöztek. Kétszer megsebesítve, tizszer elfogva, vitézsége által mindig kiszabadítja magát, és sikerült neki, szerelmeseit az ellenség kezéből kimenteni. Francziák nagylelkűségébe bízva, a francia birtok határszélire ment, Deira-ját Frankhon becsület-szavának átadta, s délszak felé sietett, hogy új haditetteket vigyen véghez. Itt erőt vesz rajta az övéi utáni vágy. Önkényt tér vissza és személyet is Frankhon becsületére bizza. S mi most sorsa. Úl szomorú foghelyben s a híveknek Koránból olvasgat. Imák alatt az ablak megnyitattik s a szoba közepén nagy tüzet raknak. Anyja sír, női zogoknak, az ő szive szomorú. A mi vigasztal, úgy mond: az, „hogy a hűtelenség, mellyet tapasztalok, szerencsétlenségemet nagygyá teszi”.

Páris. Itt nem régiben egy Tati nevű fiatal taiti herceg halt meg, Pomaré királynő rokona, ki Párisba ment, hogy ott nevelését bevégezze. A párisi hivatalos újságok azt mondták, hogy a fiatal herceg dudorokban (Tuberkeln) halt meg mint a majmok a párisi övén y k e r t b e n, kik szinte ezen égalt el nem viselheték.

Dánország. Altonai „Merkur” szerint Dán király Fridrik Ferdinand kir. herceget koronaörökösnek nevezte ki. (A herceg öccse a meghalt királynak, főhadi kormányzó Seeland, Moen, Falster és Laalandban, November 22-kén 1792 született s így 16 évvel korosabb a most uralkodó királynál s gyermektelen.)

Nődivat.

Párisban jelenen a látogatási öltözék atlatz s bársony kalapból áll, ékítve apró gombocskákkal, melyek széles fogakra kímetszett kelmére varvák; bársony köpeny paszomány munkával s csipkével szegélyezve, mely a karmány nyílásánál kezdődve, könnyű felöltőt képez s hátul karéj szabásu. Alatta skót divatu négyszögeket képező csíkos szoknya atlatzból és bársonyból. Ez egészen új s igen keresett kelme.

A szobaöltözék még most is majd a régi. A vattázott s esetlen bő szoknyákat elhagyták s prémnel vagy csipkével szegett casaveckákat, elől kötény alaku szegéllyel ékített selyem felöltő fölött viselnek.

Ezen kellemes pongyolához minden esetre csipke fejkötő kívántatik; a csipkék túlrre csigá-

dadon vannak felvarva és félig atlatz, félig bársony szalagokkal beszegve.

4. Képtalány. (Szójárás.)

Megoldása a 3. sz. a. képtalánynak:

Árpád hatalma nagy félelembe ejtven ellenceit, győzelme koszorúkat aratott.

Midőn a gazdag felmagasztaltatik, szegény könyörög, cigány örül, bölcsész háttat fordít.